

روان شناسی بازی

با تأکید بر بازی های دبستانی و پیش دبستانی

تألیف: اسحق شیرین کام

سرشناسه	: شیرین کام، اسحق، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: روان‌شناسی بازی با تأکید بر بازیهای دبستانی و پیش‌دبستانی / تألیف اسحق شیرین کام.
مشخصات نشر	: تهران : صهبای دانش، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۲ ص.
شابک	: 978-600-5692-09-9
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: بازی‌های کودکان - جنبه‌های روانشناسی
موضوع	: بازی‌های کودکان
رده بندی کنگره	: ۷۱۲BF ش ۹۹ ۱۳۹۱
رده بندی دیویی	: ۱۵۵/۴۱۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۹۳۵۰۲۵

روان شناسی بازی

با تأکید بر بازی‌های دبستان و پیش دبستان

تألیف: اسحق شیرین کام

ناشر: صهبای دانش

طرح جلد: محدثه صالحی

صفحه آویز: سلوا عباسی

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۱

قیمت: ۵۵۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۹۲-۰۹-۹

تلفن: ۶۶۴۰۶۴۷۷

فهرست مطالب

۸.....	پیشگفتار.....
	بخش اول
۱۰.....	مقدمه.....
۱۱.....	تعریف بازی.....
۱۲.....	ملاکهای تعریف بازی.....
۱۴.....	اهمیت بازی.....
۱۶.....	ضرورت و اهمیت بازی.....
۱۷.....	نظریه های بازی.....
۱۷.....	الف - نظریات پیشوایان و دانشمندان اسلامی.....
۱۸.....	ب - نظریات دانشمندان دیگر درباره بازی.....
۱۹.....	اهداف بازی.....
۱۹.....	بازی و مسائل روحی و روانی.....
۲۰.....	بازی و مسائل اجتماعی.....
۲۰.....	بازی و مسائل آموزشی.....
۲۱.....	تاثیر بازی در آینده کودکان.....
۲۲.....	بازی از نظر چگونگی اجرا.....
۲۲.....	بازی های فردی.....
۲۲.....	۱- تقویت حس لامسه.....
۲۲.....	۲- تقویت حس بینایی.....
۲۳.....	۳- تقویت حس شنوایی.....
۲۳.....	۴- تقویت حس بویایی.....
۲۴.....	۵- تقویت حس چشایی.....

۲۴	بازی های گروهی.....
۲۵	سرگرمی های (علمی و آموزشی).....
۲۶	۱- معمای مار حلقوی.....
۲۶	۲- معمای ستاره پنج پر پنهان.....
۲۶	۳- معماهای ریاضی.....
۲۶	۴- معماهایی درباره معرفی شخصیت ها یا اماکن تاریخی و بلستنی یا شهرهای ایران.....
۲۷	۵- بازی ببین، بخوان، جور کن.....
۲۷	۶- بازی (مسابقه داستان نویسی).....
۲۸	۷- بازی های آموزشی دست ساخته دانش آموزان.....
۲۸	خصوصیات و سایل بازی.....
۲۸	عوامل مؤثر در بازی کودکان.....
۴۷	چهار دوره بازی.....
۴۷	مرحله کاوشی.....
۴۸	مرحله اسباب بازی.....
۴۸	مرحله بازی حرکتی و نمایشی.....
۴۸	مرحله بازی رویایی.....
۴۸	نقش بازی در رشد شخصیت کودکان.....
۵۰	نقش درمانی بازی.....
	بخش دوم
	انواع بازی کودکان
۵۵	مقدمه.....
۵۵	انواع بازی کودکان.....
۵۷	بازی های تقلیدی.....
۵۸	بازی های نمایشی.....
۶۰	بازی های نمادین.....
۶۲	بازی های تخیلی.....
۶۴	بازی های وانمودی.....
۶۷	پرورش تخیل.....
۶۸	وسایل لازم برای بازی های تخیلی.....
۶۹	فواید بازی.....
۷۱	مشخصه های بازی.....

۷۱.....	استفاده‌های تربیتی از بازی.....
۷۴.....	نقش بازی در رشد مهارت های اجتماعی.....
۷۵.....	نقش بازی در رشد شخصیت.....
۷۶.....	کارکردهای بازی.....
۷۸.....	اهمیت درمانی بازی.....
۸۰.....	کاربردهای مختلف بازی در درمان.....

بخش سوم

سن و نوع بازی و اسباب بازی

۸۳.....	مقدمه.....
۸۶.....	هدف از خرید اسباب بازی چیست؟.....
۸۸.....	پازل ها و بازی های حل مسئله.....
۸۸.....	لگو.....
۸۹.....	ابزار و آلات موسیقی.....
۸۹.....	دوچرخه.....
۹۰.....	کتابخوانی برای کودک.....
۹۱.....	بازی های هیجان انگیز.....
۱۰۵.....	بررسی تطبیقی بازی در جوامع.....

بخش چهارم

معرفی بازی های دبستانی و پیش دبستانی

۱۱۱.....	مقدمه.....
۱۱۱.....	نام بازی حمل باد کنک (پایه پیش دبستان واول).....
۱۱۲.....	نام بازی : به هدف بزن
۱۱۳.....	نام بازی: شکارچی.....
۱۱۵.....	نام بازی : یگو مال کیه؟.....
۱۱۵.....	نام بازی: ایام هفته.....
۱۱۶.....	نام بازی: بین وبگو.....
۱۱۷.....	نام بازی : خوب گوش کن.....
۱۱۸.....	نام بازی: اسم منو پیدا کن
۱۱۹.....	نام بازی: جدول میوه ها.....
۱۲۰.....	نام بازی: بگرد تا پیدا کنی

- نام بازی: لی لی بازی ۱۲۱
- نام بازی: مار و پله ۱۲۱
- نام بازی: جمله بساز ۱۲۳
- بازی تکرار و سکوت ۱۲۴
- بازی غلطه، آی غلطه ۱۲۴
- بازی مخالف ها ۱۲۴
- بازی گسترش جمله ۱۲۵
- بازی من چی هستم؟ (من کی هستم؟) ۱۲۵
- بازی بیست سوالی ۱۲۶
- بازی صحبت کردن در کوشی ۱۲۶
- بازی پیدا کردن نام داستان ۱۲۶
- بازی تشخیص صدا ۱۲۶
- بازی چی مال چیه ۱۲۷
- بازی پخش اخبار ۱۲۷
- بازی های رایج و اهداف آن ۱۲۸
- منابع ۱۵۳

پیشگفتار

آگاهی معلمان، مربیان و دانشجویان علوم تربیتی از بازی های دبستانی و پیش دبستانی به آنان کمک می کند تا آموزش اثر بخش تری داشته باشند، این آگاهی در بردارنده دانش مربوط به موضوع درسی نیست، بلکه شناخت عناصر یک برنامه درسی و چگونگی ارتباط بین آن ها را نیز شامل می شود.

کتاب حاضر تلاشی است در جهت کمک به معلمان، مربیان و دانشجویان مقطع کاردانی و کارشناسی تا بتوانند ضمن آگاهی هر چه بیشتر با مخاطبین خویش کیفیت فرایند آموزش خود را افزایش دهند. همچنین آنان می توانند با استفاده از نمونه های ارائه شده در هر بخش، فرایند تحصیل را برای موقعیت های واقعی کلاس خود بکار گیرند.

این کتاب منبع مناسبی برای دروس روان شناسی بازی رشته آموزش ابتدایی و بازی های دبستانی و پیش دبستانی مقاطع کاردانی و کارشناسی می باشد. همچنین مربیان محترم مهد کودک و معلمان دوره ابتدایی از این منبع می توانند استفاده نمایند

بدیهی است دیدگاه های اساتید و صاحب نظران مورد استقبال واقع خواهد شد. از خوانندگان، محققان و صاحب نظران عزیز درخواست می شود با پیشنهادات خود ما را

در چاپ های بعدی یاری نمایند.

در پایان از همسر گرامی ام و همه ی اساتیدی که با راهنمایی های موثر و مفید خویش، بنده را در نوشتن این کتاب مساعدت و یاری نمودند، کمال تشکر و سپاس را دارم.

والحمد لله رب العالمین

اسحق شیرین کام

تابستان ۹۱ - شهرستان میناب

www.ketab.ir

مقدمه

این بخش به منظور آشنایی اجمالی با بازی های دبستانی و پیش دبستانی تدوین شده است. ابتدا کلیاتی از بازی ها بیان می شود سپس مباحثی چون تعریف بازی، ملاک های تعریف بازی، تعریف بازی از دیدگاه های صاحب نظران و ضرورت و اهمیت بازی مطرح می شود.

تمایل ذاتی کودکان برای به نمایش گذاشتن جنبه های درونی خود و شناخت دنیای اطراف، بازی نام دارد. بازی، وسیله ای برای درک درون کودک است. تئوری های مختلفی از سوی روانشناسان، در مورد اهمیت بازی کودک ارائه شده است. یکی از این نظریات، متعلق به روانکاوی به نام فروید است. روانکاوان معتقدند که بازی، وسیله ای برای کاهش اضطراب کودکان، حل تعارضات آن ها و کاهش آسیبهای عاطفی آن ها می باشد.

روانشناسان شناختی معتقدند که کودک از طریق بازی، به خلق دنیای خود می پردازد، گاهی نقش بزرگترها را ایفا می کند و از این طریق، رشد شناختی وی تقویت می گردد. روانشناسان رشدی، بازی را با جنبه های مختلف رشد، از قبیل تقویت عضلات بدن ارتباط می دهند.

از نظر روانشناسان اجتماعی، بازی موجب هماهنگی رفتار کودک با دیگران می-شود و کودک از طریق بازی های گروهی، سازگاری با دیگران را می آموزد. در دوره پیش دبستانی، از طریق بازی، می توان شیوه زندگی و همزیستی با دیگران را به کودک آموزش داد.

بازی یکی از نیازهای اساسی کودکان به شمار می رود. مهم ترین و اساسی ترین فعالیت کودک به شمار می رود که در عین سرگرم کردن کودک کارکردهای مهم دیگری را داراست که هر یک از این کارکردها به جنبه ای از زندگی کودک مربوط می شوند که او را برای ورود به زندگی بزرگسالی آماده می سازند. از این لحاظ شرایط بازی، آزادی کودک در بازی، اسباب بازی های مورد استفاده کودک و مدت زمانی که به بازی با کودک اختصاص داده می شود اهمیت شایان توجهی دارد.

خیلی از آموزش های تربیتی را می توان در خلال بازی ها به کودک نشان داد و به راحتی کودک را در مسیر درست تربیت نمود. همانطور که از خلال بازی های کودک نیز می توان به شرایط عاطفی کودک، احساسات و افکار کودک می توان پی برد. بنابراین بسیار لازم است که مربیان به اهمیت بازی در زندگی کودک توجه داشته و شرایط مناسب را برای بازی های مناسب فراهم سازند.

تعریف بازی

بازی جزئی تفکیک ناپذیر از زندگی کودکان است و کودکان بیش از هر امر دیگر وقت خود را به بازی کردن اختصاص می دهند. البته بازی مختص کودکان نیست، بلکه بازی در تمام طول زندگی انسان مشاهده می شود، منتها نوع بازی و مدت زمانی که افراد در سنین مختلف به آن اختصاص می دهند، متفاوت است. به خاطر اهمیت بازی در زندگی انسان ها، به ویژه کودکان، روان شناسان از دیرباز آن را مورد توجه قرار داده اند، ولی به سبب ماهیت پیچیده ای که بازی دارد، هنوز کاملاً شناخته نشده است و درمورد تعریف آن بین روان شناسان اختلاف نظر وجود دارد. لذا هر یک از آنان را از

جنبه های مختلف آن مورد توجه قرار داده وملاک های متفاوتی را برای تعریف بازی به کار برده اند.

ملاکهای تعریف بازی

یکی از ملاک ها این است که بازی را فعالیتی بی هدف بدانیم، یعنی فعالیتی که هیچ نوع نفعی برای فرد ندارد و هدف آن در خود آن است.

به دنبال این نظر « کارل گروسی» دانشمندی که در زمینه روان شناسی کودکان در مورد بازی بررسی های جالبی دارد و برای اولین بار به جنبه کنشی بازی در بین سایر فعالیت ها توجه کرده، معتقد است که بازی یک نوع پیش تمرین عمومی است. فعالیت با تمرین مقدماتی و کمک کننده برای فعالیت هایی که فرد در آینده می خواهد انجام دهد.

ملاک سوم این تعریف را به دست می دهد که بازی یک فعالیت ارتجالی یا خودبخودی در آغاز زندگی است و در طول زندگی به صورت ارتجالی باقی می ماند. کارل بوهلر اصل لذت را به عنوان ملاک تعریف بازی قبول می کند. اصل لذت در برابر اصل واقعیت قرار دارد، بدین معنی که کودک در ابتدای سیر تحول خود از اصل لذت پیروی می کند و بعدها از اصل واقعیت تبعیت می نماید بدون آنکه اصل لذت کاملاً از بین برود.

اما هیچ کدام از ملاکهای بالا که برای شناختن مفهوم بازی به کار رفته کامل نیست و هر یک از آن ها بازی را از یک جنبه مورد توجه قرار داده است. تعریفی جامع و فراگیر از بازی که مورد تأیید همه نظریه پردازان روان شناسی باشد، وجود ندارد.

هر صاحب نظری، براساس تجارب، مشاهدات، اعتقاد و دیدگاه خود، بازی را به نوعی تعریف کرده، و هر یک از این تعاریف، با برجسته سازی جنبه ای از بازی، نگرشی ویژه را ارائه کرده است. میان تعاریفی که از بازی ارائه شده است وجوه اشتراک و تشابه